

BENİGN PROSTAT HİPERTROFİLİ HASTALARDA PRAZOSİNİN ETKİSİ

THE EFFECT OF PRAZOSIN IN PATIENTS WITH BENIGN PROSTATIC HYPERTROFIA

AFŞAR, H., ERBAĞCI, A.

Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi Üroloji Anabilim Dalı

ÖZET

Prazosin, selektif alfa-1-adrenoreseptör blokeri olup, benign prostat hipertrofili hastalarda, maksimum ve ortalama akım hızını arttırmakta, rezidüel volüm ve obstrüktif semptomları azaltmaktadır.

Bu çalışmada, benign prostat hipertrofili, 13 hastada prazosinin etkisi, klinik semptomatolojisi ile birlikte değerlendirildi ve konu, bundan önceki literatürlerin ışığı altında takdim edildi.

SUMMARY

Prazosin, a selective alpha-1-adrenoreceptor blocker in benign prostatic obstruction patients, maximum and average flow rates increased and residual volume and obstructive symptoms were reduced.

In this study, we evaluated the effect of prazosin in benign prostatic hypertrophy patients on clinical symptoms with the previous literature and presented.

GİRİŞ VE AMAÇ

Alfa-adrenerjik reseptörlerin, mesane boyunda ve prostatik kapsülde varlığını, ilk defa Caine ve ark. 1975 yılında göstermişlerdir (1). Mobley 1976 yılında nörojenik mesaneli hastalarda, bir alfa bloker olan, fenoksibenzamini kullanmıştır (2).

Alfa-adrenerjik ilaçlar, reseptörlere seçici bir şekilde bağlanarak bu reseptörlerin uyarılması yolu ile olan etkileri önlerler. Bağlanmanın reversibl veya irreversibl oluşu bu grup ilaçların birbirine göre önemli farklarından birini oluşturur. Fenoksibenzamin, alfa-adrenerjik reseptörlerle kovalen bağlar meydana getirir. Bu nedenle etkileri irreversibl

tarzdadır. Buna karşılık prazosinin reseptörlere bağlanması geçici ve bu nedenle etkileri reversibldir (1,2,3).

Prazosin HCl, selektif alfa-1-adrenoreseptör blokeri olup, benign prostat hipertrofili hastalarda, maksimum ve ortalama akım hızını arttırmakta, rezidüel volüm ve obstrüktif semptomları azaltmaktadır.

Birçok yan etkisi görülen, nonselektif bir alfa-adrenerjik reseptör blokeri olan, fenoksibenzamin-den sonra, selektif bir alfa adrenerjik bloker olan prazosin, ilk defa Caine ve ark. tarafından 1978'de kullanılmaya başlanmıştır (3).

Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi Üroloji Anabilim Dalı'na, benign prostat hipertrofisi tanısı konulan, 13 hastada, prazosin kullanıldı. Konu bundan önceki literatürlerin ışığı altında gözden geçirilip, sunuldu.

MATERYAL VE METOD

Çalışma kapsamına, yaşları 54-72 arasında değişen (yaş ortalaması 63.5), benign prostat hipertrofili 13 hasta alındı. Hastalara fizik muayene, rektal tuşe yapıldı. Her hastaya İVP, postmiksiyoner sistografi çekildi. Rezidüel idrar miktarları saptandı. Her hastaya rutin biyokimyasal tetkikler yapıldı. Her hastanın ayakta ve yatar pozisyonunda kan basınçları ölçüldü. Pollakiüri, noktüri gibi klinik semptomları saptandı. Tedavi öncesi ve sonrası, işeme zamanları hastalara miksiyon yaptırılarak bulundu ve ortalaması tesbit edildi.

Hastalara prazosin, 2×0.5 mg. dört gün, sonraki günler 2×1 mg. altı hafta süre ile verildi.

BULGULAR

Çalışma kapsamına alınan, 13 hastanın tedavi öncesi ve sonrası klinik semptomları (noktüri, polakiüri) değerlendirildi.

Altı haftalık, prazosin tedavisinden sonra yapılan değerlendirmede, tüm hastalarda noktüri ve pollakiüri sayısının anlamlı bir şekilde azaldığı saptanmıştır. Tedavi öncesi, noktüri sayısı ortalama 5.5 iken tedavi sonrası 2.7'ye düşmüştür.

Tedavi öncesi işeme zamanı ortalama 75 sn. iken, tedavi sonrası 33 sn.'ye inmiştir. Hastaların tedavi sonrası, klinik semptomatolojilerinin azaldığı gözlemlenmiştir.

Hastaların tümü ilacı iyi tolere ettiler. İlacın kesilmesini gerektirecek yan etki görülmemiştir.

TARTIŞMA

Benign prostat hipertrofili erkeklerin, infra-vezikal obstrüksiyonlarının dinamik unsuru, primer olarak prostatın düz adalesinin tonüsüne bağlıdır. Bu yüzden, prostatın düz adalesini gevşetici drogların, semptomatik benign prostat hipertrofili hastalarda etkinliğinden hareketle, 1978'den bu yana, alfa adrenerjik reseptör blokerleri semptomatik BPH'nin tedavisinde kullanılmaya başlanmıştır. Birçok yan etkisi görülen nonselektif bir alfa-adrenerjik blokeri olan fenoksibenzaminden sonra (1,2,4) ilk kez Caine ve ark. tarafından 1978'de kullanılmaya başlanmıştır (3).

Selektif bir alfa adrenoreseptör blokeri olan prazosin klinik olarak BPH'li olan 13 hastada kullanıldı.

Tüm hastalarımızda irritatif mesane semptomlarının gerilediği ve azaldığı tesbit edilmiştir.

Noktüri sayısı ortalama 5.5 iken, tedavi sonrası 2.7'ye düştüğü saptanmıştır.

İşeme zamanı ortalama 75 saniyeden, tedavi sonrası ortalama 33 saniyeye düşmüştür.

Olgularımıza üroflowmetri yapma olanağına sahip olamadığımız için, maksimum akım hızı ko-

nusunda bilgi sahibi olamadık.

Tedavi öncesi ve sonrası, üroflowmetrik çalışma yapabilsaydık, maksimum akım hızının tedavi öncesi konumdan, tedavi sonrasına göre arttığını tesbit etmiş olacağımıza inanmaktayız. Çünkü diğer araştırmacılar prazosin kullanırken üroflowmetri yapmışlar, maksimum akım hızının arttığını saptamışlardır (3,5,6,7,8,9).

Hastaların tümü prazosini iyi tolere ettiler. İlacın kesilmesini gerektirecek yan etkiye rastlanmadı.

Benign prostat hipertrofisinin kesin tedavisi, endikasyonlarına dikkat etmek suretiyle açık prostatektomi veya kapalı transüretral rezeksiyondur.

Sonuç olarak, prazosinin henüz ameliyat endikasyonu olmayan irritatif ve küçük volümlü BPH'lerinde iyi sonuçlar verdiği, yani semptomatik iyileşme amacıyla kullanılabileceği kanaatindeyiz.

KAYNAKLAR

- 1- Caine, M., Raz., and Zeigler, M.: Adrenergic and cholinergic receptors in the human prostate, prostatic capsule and bladder neck. Br. J. Urol. 47, 193-202, 1975.
- 2- Mobley, D.F.: Phenoxybenzamine in the management of neurogenic vesical dysfunction. J. Urol. 116, 737-738, 1976.
- 3- Caine, M., Pereberg, S. and Meretyk, S.: A placebo-controlled double-blind study of the effect of phenoxybenzamine in benign prostatic obstruction. Brit. J. Urol., 50, 551-554, 1978.
- 4- Abrams, P.H., Shah, P.J.R., Stone, R. and Choa, R.G.: Bladder outflow obstruction treated with phenoxybenzamine. Br. J. Urol. 54, 527-530, 1982.
- 5- Martorana, G., et al.: The effect of prazosin in benign prostatic hypertrophy, a placebo controlled double-blind study. IRCS Med Sci., 12, 11-12, 1984.
- 6- Hedlung, H., Andersson, K.E., Larsson, B.: Alpha-adrenoreceptors and muscarinic receptors in the isolated human prostate. J. Urol., 130, 275-278, 1983.
- 7- Alagöl, B. ve ark.: Benign Prostat Hipertrofisinde Prazosin'in Etkisi. Türk Ürol. Derg., 15: 525-527, 1989
- 8- Öner, A. ve ark.: Prazosin'in benign prostat hipertrofisi tedavisindeki yeri. 10. Ulusal Üroloji Kongresinde, 23-27 Ekim 1989, Antalya, Kemer-Beldibi'nde tebliğ edilmiştir.
- 9- Bozkırh, İ. ve ark.: Benign prostat hiperplazisinde prazosin. 10. Ulusal Üroloji Kongresi, 23-27 Ekim, 1989, Antalya, Kemer-Beldibi'nde tebliğ edilmiştir.